

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Chestiunea bisericeii creștine ortodoxe „dominante“.

— Câteva observațiuni. —

Mai multe mii de români ortodoksi în frunte cu preoții și reprezentanții înaltului cler ortodox din capitală și din țară s'au întrunit Duminecă d. a., în sala „Dacia“ să protesteze împotriva proiectului de constituție, care răpește bisericii naționale ortodoxe dreptul ei străvechi de biserică dominantă.

Adunarea proclamă președinte al întrunirii pe pâr. econ. *Chiriac Bidoianu*, care rostește o inimoasă cuvântare, și arată nedreptatea ce se face bisericii ortodoxe în proiectul de constituție, prin înlăturarea caracterului ei de biserică dominantă în stat.

Pâr. *Popescu-Mălăești*, expune drepturile bisericii naționale ortodoxe de a-și păstra caracterul dominant mai ales acum în România întregită, când din 18 milioane de cetățeni 14 milioane sânt creștini ortodoksi. Sf. Sa încheie apelând la concursul românilor din nouile provincii.

Mai iau cuvântul: *R. Popescu*, *D. Georgescu* președintele soc. *Ajutorul*, *H. Rovența*, dna *Al. Cantacuzino*, apoi pâr. arhimandrit *Iuliu Sciaan*, care își exprimă mulțumirea că creștinii ortodoksi au răspuns în număr atât de mare la chemarea clerului, pentru a împedea săvârșirea nedreptății de-a se răpi bisericii române dreptul întemeiat de biserică dominantă în stat. *P. C.* Sa demonstrează uneltirile bisericii catolice de-a pune stăpânire pe sufletele românești și încheie arătând că în Iugoslavia cu toate că biserică catolică numără 32 la sută din populație, totuși în noua constituție s'ar păstrat dreptul de biserică dominantă bisericii ortodoxe care numără vreo 42 la sută din populație.

După ce mai vorbesc econ. *Popescu-Moșoiaia*, pâr. *Anghel Constantinescu Galați* și *Popescu Tudor*, adunarea aclamă următoarele două telegrame:

M. S. Regelui Ferdinand

Palatul Regal

Maiestate.

Clerul român creștin ortodox și cetățenii creștinii ortodoksi ai capitalei întruniți pentru apărarea bisericii lor, trimit Majestății Voastre apărătorul tuturor drepturilor neamului nostru, încrederea speranței lor neclintite, că așa cum ați apărat totdeauna România, veți apăra biserică noastră strămoșească ortodoxă.

M. S. R. Principelui Carol

Moștenitorul Tronului

Palatul Princiar

Clerul și cetățenii creștini ortodoksi ai capitalei întruniți pentru apărarea bisericii ortodoxe trimit omagiul lor și roagă pe primul principe ortodox al României să fie alături de noi pentru susținerea drepturilor credinței noastre strămoșești.

Adunarea votează o muțiune, care se termină cu următoarele cereri:

Cerem *M. S. Regelui Ferdinand I* al tuturor român lor, să ne apere de primejdia ce amenință România pe care El, cu vitejia Lui și jertfa acestui neam creștin ortodox, a făcut-o Mare!

Cerem onor. guvern, și mai ales cerem reprezentanților noștri, să-și aducă aminte că părinții lor și ai noștri au adormit de veci și se odihnesc în religia strămoșească creștină ortodoxă.

Li jurăm pe sufletele lor, pe amintirea pioasă ce sânt datori să păstreze morților lor și pe speranțele ce nutresc pentru copiii lor, să nu schimbe o vorbă din dreptul scris al

bisericii noastre în art. 21 și 23 al actualei constituții, adică cum a fost, așa să rămână: „Biserica creștină ortodoxă a Răsăritului, este religia dominantă a statului român” în vecii vecilor. —

Adunarea aprobă apoi ca o delegație să prezinte primului ministru și președinților corpurilor legiuitoare moțiunea votată.

*

Ținem să precizăm faptele și „dovezile” mai ales ce s’au arătat contra marelui primejdii catolice.

1. De când trăim ca neam și stat politic creștin ortodox, catolicii au încercat în totdeauna să ne convertească, adică să ne schimbe religia, să ne facă catolici. Aceasta însemna însă și desnaționalizarea noastră. Istoria e martoră cum am luptat noi contra catolicilor.

2. La 1691. catolicii au izbutit să rupă o parte din neamul nostru, adică o parte din preoții, vlădică și cu Mitropolitul sperjur Atanasie Anghel s’au „unit” cu Roma. Aceștia toți și-au vândut credința lor strămoșească, în schimbul averilor ce au primit. Faptul e istoricește, adevărat și mărturisit chiar de uniți.

3. Astăzi, propaganda catolică continuă mai aprinsă ca nici odată. Însă, de astă dată catolicii se servesc de românii „uniți” ca de coadă de topor. În adevăr, când s’a făcut declarația de Unire a Ardealului cu Regatul vechiu, uniții au cerut catolicizarea întregii țări. Iată dovadă: Ziarul „Albina” *ziar politic al bisericii unite*, scrie la 16 Noemvrie 1922 în art. „Replicări”: „La 1918 ca să formeze poporul românesc un trup și un suflet, episcopii uniți au declarat sărbătorește că sunt gata să-și lese scaunele lor, la clerici neuniți numai să ne unim odată cu toții într’o singură biserică românească perfectă, în legătură dogmatică și canonică cu papa”.

Este limpede? ca să nu se creadă că e vre-o eroare, iată ce scriu uniții în „Albina” No. 22 din 4 Febr. 1923. deci abia, acum, o lună: „Unificarea Bisericilor înaintea cu greu. Cu toate acestea uniții și neuniții sunt de acord că Biserica românească trebuie să ajungă să fie una. În acest scop se impun jertfe dintr’o parte și dintr’alta.”

„Uniții sunt gata la orice jertfă cât de mare, numai pentru ca să fie o singură Biserică românească în unire duhovnicească cu Roma Veche.” Prin urmare, îndoială nu încap:

Uniții, cer catolicizarea întregului neam românesc creștin ortodox!

Aceste dovezi ale gândului lor, nu pot fi tăgăduite de nimeni, nici chiar de ei.

Prin urmare se dovedește că „uniții” și-au uitat datoria către naționalitatea lor și ei, preoții, vlădicii și mitropolitul lor vor să facă din Biserica noastră creștină ortodoxă, care a fost totdeauna și vrea să rămână în vecii vecilor în serviciul neamului și statului politic român, o biserică internațională în serviciul Papei de la Roma!

Gândul lor de mai sus, al catolicizării întregului neam românesc, nu e numai speranță deșartă ci au început a-l traduce în fapt.

Iată în adevăr ce scriu clericii uniți în Albina No. 18 de la 31 Ianuarie 1923, în art. „Proiectul Constituției” II... d. *Disescu dorește o singură Biserică națională română. Și noi vrem aceasta. Prin acțiunea noastră tindem spre acest fel. Ceeiace face une-ori d. Disescu, este absolut împotriva unificării Bisericilor naționale române. (Este vorba de întăetatea Bis. ortodoxe). Are totuși mare dreptate, când spune, că desigur va veni un timp când nu vor mai fi două Biserici naționale române”.*

Prin urmare, clerul unit declară categoric că a început acțiunea pentru țelul lui de mai sus: catolicizarea întregului nostru neam: atunci vom avea o singură biserică. Despre rezultat ei nu au nici o îndoială; merg la sigur!

Clerul unit, când afirmă că „de sigur va veni, un timp când nu vor mai fi două Biserici naționale române” ci una singură, cea catolică, această luptă dintre biserică națională dominantă, și cea „unită” nu e o cestiune, sau o luptă confesională, ci una națională pentru noi ortodocșii, și menținerea în viitoarea Constituție pentru Biserica creștină ortodoxă, a caracterului de „dominantă a Statului” este o cestiune de viață și de moarte pentru România noastră.

Discursul

preotului lăncu Ștefanuț ținut în calitate de președinte, Marți în 28 Febr. v. cu ocazia adunării generale a asociației clerului „Andreii Șaguna”, despărțământul Arad.

Onorată Adunare Generală!

Autorizat P. On. Domn. asesor-referent, Mihail Păcățian, cu reprezentarea Prea Sfântia Sale Domnului nostru Episcop diecezan, spre celea mai mari regrete a-le noastre bolnav și suferind, îl rugăm să-i facă cunoscut Prea Sfântiei Sale, că preoțimea din despărțământul protopopesesc Arad al „Asociației clerului Andreii Șaguna” îi aduce recuno-

știința și omagiul ei pentru zelul cu care conduce destinele Bisericii noastre din aceasta de Dumnezeu scutită dieceză.

Ne aducem aminte, că Prea Sfântia Sa din fragedă tinereță și-a închinat toată activitatea și toată vârtutea Bisericii și tuturor instituțiilor susținute de aceasta Biserică. Știm, că pe acelea timpuri modeste au fost mijloacele și modeste au fost și pretențiile oamenilor, deosebit modestă situația Prea Sfântiei Sale, mai departe luptând înse cu o tenacitate vrednică de respectul tuturor. Biruite toate ispitele și toate nedreptățile, P. S. Sa a fost înălțat, după vrednicic, la treapta cea mai înaltă ce i-au putut-o tinde fiii credincioși ai acestei dieceze.

De atunci P. S. Sa cu mâni dibace conduce naia Bisericii noastre și soartea acestei dieceze, făcându-se pildă al păstoriului devotat, având deosebit interes și pentru maturizarea preoțimei noastre pe terenul nou misionar indicat în statutele și regulamentele Asociației clerului, căreia dela organizare i-a împărtășit binecuvântarea Sa arhierască.

Pentru sprijinul moral și material de care mereu ne învrednicește, P. S. Sale îi exprimăm celea mai adânc simțite mulțumiri însoțite de doririle noastre, ca bunul Dumnezeu să-L țină întreg și sănătos încă mulți ani în fruntea Bisericii și diecezei noastre. Mulți ani!

*

Din partea prezidentului au fost salutate următoarele persoane marcante: Dr. G. Ciuhandu prezidentul Asociației, Mihaiu Păcățian asesor-referent bisericesc, Ioan Georgia prezidentul secției, Trăian Vățian protopresbiter, Dr. Teodor Botiș director seminariul, Corpul profesoral dela institutul teologic și școala normală, Iosif Moldovan revizor școlar, Ioan Dârlea prezidentul cercului cultural din plasa Arad, la cari au răspuns toți cei salutați dând nobile indemnuri și accentuând colaborarea armonică între factorii culturali din satele noastre, pentru o cât mai grabnică consolidare internă a țării.

Apoi s'a intrat în ordinea de zi, prin următorul discurs:

Onorată Adunare generală!

În reviste și broșuri, în ziare și în diferite publicațiuni, în adunări publice și mai mult în altele clandestine, se aduc grave acuzații Bisericii noastre dreptmăritoare și deosebit preoțimei acestei biserici, priyitor la activitatea ei pastorală. Fiica boierului crescută în claustrele catolice numai este mulțumită în

Biserica părinților ei, tânărul pornit în străinătate pentru continuarea și completarea studiilor sale se re'ntoarce îmbătat de eleganța cultului catolic și urmarea e: un dispreț pentru Biserica în carea a primit botezul.

Nici rolul național ce l-a avut Biserica noastră în trecut, se zice, nu poate forma titlu de glorie și nu ne îndreptățește să ne plecăm capul pe perina de trandafiri, pentru că „dacă au fost cândva arhierii și preoți și diaconi și meșteri călugări, cari au cioplit cu sacră migală chipul dintâiu al graiului nostru scris, — împotriva înaintașilor lor ce se mulțumeau cu stearpa slavonie și cu greaca, — nu sunt oare urmașii lor, arhierii Bisericii de azi, acela cari au stâlcit acelaș graiu, până l-au desfigurat, în actualele cărți rituale și'n Biblia sinodală?”

Suntem acuzați că practicăm „un monopol asupra lui Hristos, care ecuivalează cu interdicția lui de-a circula în mijlocul poporului și că Evangelia n'a ajuns până acum în parohii doar'câte un exemplar, nu întreagă, ci tipărită în pericope sărbătorești pentru întrebuințarea cultică. Preotul o gângăvește fragmentar, odate în sărbătoare, apoi o ascunde cu grijă, sub maldărul de fuste sacrate al odăjdilor și astfel Biserica ne servește un Hristos pocit și gângav, care sforăie pe nas cuvinte nedesluite. Așa va fi predicat Marele Fermecător al omenirii, odinioară, sub cerul luminos al Orientului?” — se întreabă poetul și scriitorul în articolul său scris în revistă sub titlul „Isus în țara mea”.

Iar despre rezultatul activității pastorale a-le preoțimei Bisericii noastre se exprimă în următoarele cuvinte: „După cum, ca puțință culturală, Biserica nu dă mai mult decât o caricatură a graiului românesc, tot așa ca putere spirituală, nu dă decât caricatura religiei adevărate, o ironie răzbunătoare așează pe preot, în stima publică și'n rolul său, între moașa comunală și baba descântătoare. Farmecele babei se întrec în efect cu slujbele popei. Iată rezultatul la care a ajuns, prin sine însăș, ortodoxia, exclusiv ritualistă. În creerul bisericesc adormit nu s'a oglindit realitatea vieții în mijlocul căreia el era menit să lucreze”.

Fragmentar am citat cuvintele poetului Nichifor Crainic dintr'un articol, scris altcum într'o fermecătoare limbă, despre vieța și faptele Mântuitorului Hristos, poetizate în măsura talentului și geniului său poetic, admirat de noi căroră musele nu s'au îndurat să ne pună un sărut pe frunțile noastră.

Cu toate acestea cuvintele aruncate nouă sunt dureroase, sunt supărătoare și jignitoare totodată, pentru că recunoscută odată insuficiența pregătirii clerului, nu din vina noastră, mai ales în vechiul regat, suntem pe cale a îndrepta neajunsurile trecutului și a umplea golurile, ca în felul acesta cu demnitatea cuvenită să putem reprezenta Biserica noastră ortodoxă, ca puterea ei spirituală să strălu-

cească luminos și aurul razelor ei biruitoare să pătrundă în inimele robite în admirare de tot ce este străin de sufletul poporului nostru.

Ca drept să putem analiza sentința pronunțată asupra activității noastre și asupra întocmirilor noastre liturgice, neapărat se impune, ca să facem o scurtă reprivire asupra istoriei Bisericii noastre, cunoscută altcum de noi toți.

Cum a fost viața poporului românesc în principatele dunărene, cum a fost viața poporului român din Transilvania și din alte părți, așa a fost și soarta Bisericii noastre ortodoxe. Dincolo voevodii veșnic la hotare, răsboindu-se cu tătari, cu ruși, cu leși pentru pământul sfânt al țării, la meazăzi cu turcii cu tropitori, ba de multe ori frați, de acelaș sânge, într'olaltă încât prea puține au fost clipele senine de reculegere; iar dincoaci de Carpați, o robie milenară a stors vlaga poporului nostru și cu ea totodată a Bisericii, până ce fost'a om trimis dela Dumnezeu, nemuritorul Andreiu Șaguna, ca să ne scoată din robia întunecului la lumină, să ne reînvie metropolia martirizată de coreligionarii noștri de alt neam, cu concursul binevoitor al opresorilor noștri. Nici dincolo n'au lipsit minți luminate pentru îndreptarea nașii Bisericii în mijlocul valurilor furtunoase, și o figură, ca a metropolitului Veniamin, rămâne în istoria neamului ca o sentinelă neadormită, străjuind la poarta comorilor noastre sufletești.

Slobozii frații noștri din vechiul regat abia patruzeci și ceva de ani din legăturile de sclăvie cu turcii, iar noi de dincoace scăpați numai în aceste zile glorioase de jugul împilatorilor noștri, timpul era și este pentru un avânt mai pronunțat, mai remarcabil, pentru o evoluare ca în apus, fie pe teren cultural, sau bisericesc. Sărăcit, batjocorit și martirizat poporul nostru de aici, n'a avut putința să se adape din luminatul apus, rămas la adăpost prin luptele eroice a-le lui Ștefan cel Mare, ostașul cel mai credincios a lui Hristos, cum l-a numit însuș papa dela Roma.

Intreb acum; era cu putință ca o biserică cu un popor veșnic în luptă de apărare pentru pământul strămoșesc, cu un popor ținut în ceastalaltă parte în cea mai neagră mizerie, într'o iobăgie și sclăvie umilitoare, era oare cu putință ca aceasta biserică cu păstori și ei însiși martirizați, să poată da roadele așteptate de fiii neamului ieșiți mult pretențioși dela universitățile din străinătate ?

Răspunsul nostru este, că n'am meritat cuvintele de mustrare și de aspră critică, pentru că am dat și dăm dovezi de devotament pentru credința Bisericii noastre, dăm dovezi de nobile silințe a ne înălța la pedestalul glorios la care a fost înălțat pământul țării prin grația divină și brațul ostașului român, pentru că astăzi, ne mai având în oasele noastre teama dușmanului nemilos, toată energia noastră sufletească vrem să o închinăm fiilor Bise-

ricii noastre ortodoxe, ridicându-i să înțeleagă mai bine comorile sufletești cari sunt cuprinse în Evangelia lui Hristos.

Noi n'am ascuns aceasta Evangelie, și dacă acest act liturgic vrea să fie o metaforă, că adeca învățăturile cuprinse în Evangelie n'au fost lămurite în acțiunea și funcția sacerdotală, putem răspunde cu fruntea senină, că nu petrecem în lenevire, ci zi de zi înmulțim cunoștințele noastre pentru luminarea noastră, ca și altora să putem împărtăși lumină.

Iar cât privește graiul nostru din cărțile noastre rituale și din funcțiunile noastre sacerdotale timbrat de „caricatură“ a limbii românești, este mai mult o frazeologie de paradă, pentru că ori-că om cu depline cunoștințe a dezvoltării noastre limbistice știe și cunoaște, că dela Nistru până la Tisa, dela Marea neagră până sus în munții Carpaților din Maramureș e acelaș graiu, înțelegându-se perfect toți frații. Cine a format acest graiu, dacă nu Biserica ?! Cine l'a conservat și perfecționat, dacă nu aceeaș Biserica ?!

Francezii dela sud se înțeleg, oare, cu Bretonii dela nord ? Nu. Ei au Biserica catolică internațională carea nu i-a putut uni nici în limbă nici în sentimentele lor sufletești. Numai a noastră Biserica națională a putut avea puterea magică să creeze unitatea noastră sufletească! Numai aceasta Biserica a stors mirașul fermecător să vedem acelaș suflet în Cetatea - Albă, ca în Sătmarul mult cercat de desnaționalizare!

Onorată Adunare generală !

Dacă am relevat opiniile informative, spicuite din reviste și din alte scrieri, aceasta nu vrea să zică că am intenția să întru într'o polemică cu talentatul poet și distinsul scriitor în literatura noastră, pentru carele, altcum, am toată admirația, și scopul meu este: să atrag atenția fraților mei în Cristos, că lumea și opinia publică ține ochii așintiți la noi, să ne vadă dacă înțelegem noi rostul nostru în aceasta lume schimbată, dacă avem puterea spirituală să coborâm iarăș împărăția lui Dumnezeu în inimile oamenilor și dacă, mai pre sus de toate, învățăturile divine a-le lui Cristos, înțelese perfect, sunt sămănate de noi cu sârghița obligătoare a-le unui sacerdot, sau împlinim numai rolul slugii din parabolă care și-a îngropat talantul primit ?!

Așa cred eu și cu mine, de sigur, și frațiile voastre, că critica se referă mai mult și mai vârtos la activitatea noastră pastorală, carea luminează în vestirea Cuvântului, iar întrunirile noastre liturgice sunt moștenire dela sântii Părinții, întocmiri a căror schimbare nu stă în puterea noastră și în cari ori ce acțiune își are însemnătatea ei simbolică.

În activitatea noastră pastorală va trebui să fim înspirați de credința și râvna apostolilor și cu ochii noștri sufletești să-i petrecem pe drumurile prăfuite

a-le Damascului, copleșiți de sudori pe frunțile și fețele lor, îndurând toate ostenele împreunate cu apostolia pentru credința și Biserica lui Cristos; ori însoțind pe apostolul Petru în temnițele din Roma păgână, suportând foame și chinuri pentru văpaia ce ardea în inima lui pentru Cristos și Biserica Lui.

Dar dela ei până la noi câte figuri mărețe nu ne îndatorează prin însaș vieța și faptele lor, că preotul are rolul important ca „sarea pământului...” fără care ființa omenească nu poate trăi; preotului îi revine datorința ca apa vie, răcoritoare a credinței să o verse în acestea suflete!

Fără îndoială dară, preocupările noastre, a-le preoțimei, vor fi convergente către un efort maximal în ce privește activitatea noastră pastorală și în acțiunile noastre contra tuturor factorilor dizolvânți, înarmându-ne cu cunoștințe din izvorul cel mai autoritativ care este Sfânta Scriptură, sau Biblia. Fără aceasta armă, fără cunoștința Sfântei Scripturi, toată activitatea noastră rămâne șubredă, neajungând nimic stilistica câștigată cu multă trudă în școlile secundare și în institutele teologice. De sine înțeles și logic urmează, că Biblia trebuie să fie latură zilnică a preotului, ca pâinea de toate zilele carea întărește inima omului.

Am cetit undeva o sentință, că ocupațiunile „*la-terale*” ne opresc de obicei mai mult ca ori ce, să ne facem datoria. Acesta este un adevăr neresturnabil, pentru că tu, preot, chemat la apostolie, să propagi celea mai altruiste gândiri și celea mai înălțate concepții de vieță creștinească nu poți fi condus de permanente principii de materializare a vieții noastre pentru că doar de aceea a lăsat Dumnezeu flori pe pământ, ca să înveselească inimile și sufletele noastre!

Accentele metalice a-le armelor au încetat, visurile și speranțele încolțite în inimile fiilor neamului românesc au luat ființă și sunt o realitate carea răspândește o aureolă de glorie asupra neamului întreg și în acestea zile de legitimă mândrie națională, Bisericii noastre nu-i rămâne alt rob decât să împace pe om și creștin cu Dumnezeu părinților noștri, să-l facă vrednic de apropiere către suprema ființă divină, să-i îndulcească vieța aici pe pământ cu îndreptările din Evangelia lui Cristos, fiul lui Dumnezeu, pogorât pe pământ pentru mântuirea neamului omenesc.

La muncă, fraților mei în Cristos, la muncă și apostolie desinteresată, ca să nu mai fim ridiculizați înaintea opiniei publice și să nu ni-se mai auză cuvinte batjocoritoare, că ascundem Evangelia dinaintea credincioșilor, sântei noastre Biserici.

Răsfoind scrise file,
Am răsturnat o pătră,
Și acum inima mea
Poate să-și vină în fire.

O răsplată morală binemeritată.

Spontan, sub impresia celor mai vii sentimente de recunoștință pentru felul cum părintele protopop, *Trăian Vățian*, își împlinește datorința de preot al Bisericii și al neamului, ca conducător al protopopiatului, dând directive pentru acțiuni remediate, tot atunci împlinind datorințe patriotice, — sinodul protopresbiteral al Aradului întrunit în ședință ordinară la 23 Februarie (8 Martie) a. c. și-a exprimat părerea despre aceasta activitate într'un chip cu totul original, dând posibilitatea ca lucrarea omului de o exemplară diligență, izvorâtă din conștiința datorinței, să nu rămână ascunsă sub obroc, ci scoasă la lumină, să fie mărturie că în fruntea acestui protopopiat muncește un suflet pătruns de rolul important ce-l are preotul Bisericii noastre în vieța noastră creștinească și în raporturile sociale dintre factorii vieții noastre naționale.

Inzestrat cu temeinice cunoștințe administrative în centrul diecezei, părintele protopop *Trăian Vățian* ocupă, nainte cu douăzeci de ani, parohia vacantă din Arad, împlinește catehizarea la școlile urbane, primește postul de profesor de liturgică la institutul teologic și păstorește parohienii săi număroși cu tenacitatea, înțelegerea și dragostea omului care-și află plăcerea numai în munca designată de chemarea lui. Eră omul întreg al datorinței și recunoscute aceste lăudabile prestații, sinodul în anul 1917 unanım s'a pronunțat pentru ridicarea sântiei sale — în fruntea protopopiatului.

Cinci ani într'o vieță constituțională mereu conturbată de accentele metalice a-le armelor ucigătoare, de curente divergente urmate după amintirea acestor sinistre glasuri, ar fi pus la probă celea mai probate forțe, dar părintele nostru protopop întemeiat pe vaste cunoștințe administrative și având la activul său o vieță pastorală plină de succese, a știut să deie directiva pentru împlinirea datorințelor conducătorilor sufletești ai poporului nostru, pentru împlinirea valului ce-l au organele și corporațiile noastre parohiale, armonizând vieța garantată prin normele din constituția noastră bisericească.

Și când în sinoadele, protoprezbiterale în rapoarte escelent alcătuite a rezumat icoana a unor nobile silințe depuse în cursul unui an

întreg, în sufletele noastre totdeauna mulțumiți ne-am reîntors la vetrele noastre că mâni dibace conduc destinele vieții noastre religioase — morale, culturale și patriotice din acest protopopiat.

Intrușiți și acum în sesiunea ordinară a sinodului protoprezbiteral, după o însuflețită cuvântare de deschidere, cu viuă atențiune am ascultat raportul vast despre vieța strict bisericească și morală decursă în cuprinsul anului expirat. Expunerea temeinică, într'un graiu captivant, indicând soluțiuni pentru îndreptarea neajunsurilor cari stânjenesc un progres mai pronunțat și o evaluare mai remorcabilă, a îndemnat pe revizorul școlar, dl *Iosif Moldovan*, să ceară cuvântul și să exprime recunoștință dlui protopop pentru temeinica lucrare, dovedind o elementară și escesivă prudență în conducerea protopopiatului, prudență carea a împedecat rătăcirii funeste în sânul populației espusă la fluctuații cari mereu oscilau spre povârnișul nimicitor.

Dl *Iosif Moldovan*, accentuiază că acest raport nu este formula obicinuită, ci este o parte integrantă a însăși istoriei protopopiatului, cuprinzând date statistice comparative dintr'un interval de cincizeci de ani, adunate cu diligența omului muncitor și conștiu nu numai de datorința sa, ci și de demnitatea funcției ce ocupă, prin urmare un asemenea operat nu poate avea trista soartă să rămână ascuns prin arhive, ci imperios să impune să-l scoatem la lumină, contribuind în felul acesta ca în promiscuitatea vieții noastre de astăzi să dăm importanța cuvenită unei lucrări menită să înalțe valorile și să cutremure pe aceia cari nu-și înțeleg perfect rolul pe acest pământ. *Intr'un elan de însuflețire propune tipărirea raportului bisericesc, cât și a rapoartelor școlar și epitropesc ce vor urmă, formând de un întreg și cari, fără îndoială, vor fi la nivelul celui bisericesc.*

Propunerea dlui revizor au aflat viu răsunet și sinodul cu unanimitate a luat hotărârea să tipărească valoroasa lucrare a părintelui protopop cu spesele preoțimeii și a comunităților bisericești din protopopiate.

Iată o recunoștință și o apretejare vrednică de munca desinteresată a unui slujitor de model al altariului, a unui conducător înțelept, zelos și conștient în împlinirea datorințelor sale, pătruns de altruismul singur creator în mijlocul valurilor de păcătoase întrelăsări!

Un membru.

Comunicat.

În conformitate cu dispoziție §-ior 5 și 6 din „Regulamentul pentru organizația despărțămintelor”. În cursul postului sfințelor Paști, urmează a se ținea adunările ordinare ale despărțămintelor Asociației.

Programa acestor adunări este aceasta:

- Ziua 1.* 1. Ivocarea Duhului sfânt;
2. Deschiderea adunării prin prezident;
3. Raportul preoților asupra activității lor pastorale de un an și raportul despre activitatea cercurilor religioase pe comune. Acestor rapoarte se anexează predicile, conferințele și cuvântările ținute de preoțime;
4. Dare de seamă asupra activității despărțământului;
5. Constatarea plătirii cotizațiilor de membrii și înscrierea de membrii noi. Pe lângă cotizația de membru, — lei 25 — anual se încasează pentru fondul de propagandă cel puțin câte 5 lei;
9. Alegerea alor 2 delegați, pe lângă prezident, la congresul anual al Asociației. —

Recomandabil este a se face dare de seamă asupra lucrărilor congresului din urmă, pentru a-se orienta și cei ce n'au putut lua parte la acela și, cu acest prilej, a se desface Analele congreselor Asociației, ce se pot avea dela ceetrul fiecărei secții.

Asemenea se pot lua în program chestiuni de organizarea locală apoi orice probleme, ce primesc viața religioasă-culturală a clerului și poporului în cuprinsul despărțământului.

După amezii se încep misiunile interne, cu o meditație de introducere la mărturisirea preoților. Mărturisirea se urmează în biserică.

Pentru acest an recomandăm: Meditație despre reala prezență alui Hristos în sfânta cuminicătură și a doua: Cu ce simțeminte însoțește preotul momentul prefacerii în sfânta liturghie.

A II-a zi se face cuminicarea tuturor preoților, pe cât se poate, în cursul liturghiei mai înainte sfințită.

Rapoartele preoțimii asupra activității sale pastorale, ca și asupra activității cercurilor religioase, să nu fie o înșirare de date numai, ci o reoglindire a experiențelor pastorale personale a căror menționare să servească de orientare prețioasă și pentru ceilalți frați. — Iar îndrumarea activității cercurilor religioase trebuie să se facă astfel, ca aceste întruniri să se desvoalte în așa anumitele „misiuni populare”, chemate a trezi o viață religioasă mai intensivă în popor, și astfel, prin muncă de zidire pozitivă, să se opună o stavilă operii destructive, pe care o întreprinde sectarismul.

Biroul central al Asociației.

BIBLIOGRAFIE.

In editura Librăriei Diecezane din Arad, a apărut sub titlul: *T. Lugojan, Carte de rugăciuni și Cântări bisericești pentru școlari ed. II. Prețul Lei 10.* Cartea aceasta se estinde pe 196 pagini și conține: Rugăciuni, Rânduială vecerniei, Rânduială utreniei, Liturgia sf. Ioan Gură de aur, Cântări schimbătoare la liturghie, Cele 8 glasuri, Sărbătorile de peste an, Polileul, Svetilnele învierii, Prăcesnele sărbătorilor, Chemarea Duhului sfânt, Sfințirea apei, La nuntă, Inmormântarea mirenilor, La părăstas, Rugăciunea de mulțămire și Te-Deum la sărbători naționale.

Licitațiune minuendă.

Comuna bis. ort. română din *Comlăuș* — județul Arad — pe baza rezoluțiunii consistoriale Nr. 1977/1922, publică licitație minuendă pentru repararea bisericii.

Prețul de strigare 11,370 unsprezece mii treisuteșeptzeci de Lei.

Planul respective proiectul de spese și condițiile de licitație se pot vedea în orele oficioase la conducătorul oficiului parohial ort. rom. din loc.

Licitația se va ținea în sala casei culturale române din loc la *19 Martie* (1 Aprilie) 1923 ora 3—4 d. am.

Licitanții au se depună cauție de 10% din prețul de strigare.

Pentru escurgere la licitație comuna bis. nu prestă spese.

Pentru comuna bis.

Ioan Stana,
preot, cond. of. par.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onorabilului public, și autorităților bisericești, că în Arad str. Cogalniceanu nr. 17. (Mikes-Kelemen) am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc ori ce planuri de case, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colaudări de tot felul de lucrări de zidiri, și întreprind tot felul de lucrări tehnice cladiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

CONCURSE.

Nr. 372/923.

Pentru ocuparea alor două catedre de religie, încuviințate de Directoratul general al Ministerului Instrucțiunii, Cluj, sub Nrul 38516/922 Sect. VI, pentru elevii ort. români dela școlile primare și ucenicii industriali și comerciali din orașul *Timișoara*, prin aceasta se publică concurs cu durata de 30 zile.

La acest concurs se pot anunța acei preoți, respective candidați de preoție, cari au sau sunt în pregătire pentru profesură de religie la școli secundare, observându-se, că cei ce vor fi aplicați, se vor institui la început ca suplinitori și vor beneficia dela stat 80% din toată retribuțiunile titularului, până la depunerea examenului de capacitate la Universitatea din Cluj.

Cei ce doresc să ocupe aceste posturi au să trimită în termenul arătat mai sus, documentele personale de studiu și de serviciu, în original sau cel puțin în copii autenticate de notar public.

Arad, șed. Cons. 16 Febr. (1 Martie) 1923.

Din încred. Prea S. Sale
Domnului Episcop:

Mihaiu Păcățian,
ases. ref. Cons.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub Nr. 1969/922, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile, în org. „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din *Ghiroca*, protopopiatul *Timișoara*.

Beneficiul este stabilit în următoarele:

1. Una sesiune par. în extenziunea ei de astăzi.
2. Intravilanul (grădina) de lângă biserică.
3. Stolele legală.
4. Birul legal.
5. Bani pentru cvartir până când parohia va putea asigura locuință în natură respective casă parohială 3000 lei anual.
6. Intregirea dotaciei preoțești dela stat.

Parohia e de cl. I. In conformitate cu decisul Nr. 79/1923 Ven. Cons. din Arad însă se admit și recurenți de cl. II.

(Dela reflectanți se cere cvalificațiunea pentru parohia de cl. I. Intru-cât nu s'ar prezenta recurenți de cl. I. în mod excepțional se admit și concurenți de cl. II). Alesul va suporta dările după beneficiul său și va avea se cătihazze la școlile din loc. Recursele au se fie înaintate în termenul legal Prea On. of. protopopesc ort. rom. din *Timișoara*. Cei din alta dieceză vor putea recurge numai dacă au învoirea P. S. Sale D-lui episcop diecezan.

Data, din ședința Comitetului parohial din *Ghiroca*.
Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Dr. P. Țucra* m. p. protopop.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunii Ven. Cons. diecezan din Arad de sub Nr. 392/1923. prin aceasta se escrie din nou concurs din oficiu pentru îndeplinirea parohiei de clasa I. din **Ternova**. Prototopresbiteratul Șiriei cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în organul of. Biserica și Școala, care a devenit vacantă prin decedarea parohului I. Popa, pe lângă următoarele emoluminte:

1. Una sesiune de pământ în estenziunea ei de astăzi. †
2. Birul și stolele legale.
3. Intregire dela Stat.

Alesul va suporta toată dările după venitul parohia, va îndeplini conștientios toate funcțiile în parohia sa și va catichiza la școalele cari i-se vor designa acum și în viitor, va predica totdeauna la rândul său. Parohia fiind de cl. I. dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea prescrisă în concluzul Sin Nr. 84/1910. Se admit și concurenți cu cvalificațiune de clasa a doua.

Reflectanții din alta dieceză au se producă act despre consensul P. S. Sale a D-lui Episcop diecezan. Recursele ajustate regulamentar, sunt a-se înainta în terminul concursual P. O. oficiu ppesc. ort. rom. al Șiriei, cu stricta observare a Ș-lui 33. din Reg., având a-se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sfta. biserică din Ternova, spre a-se recomanda poporului.

Șiria, la 4 Martie st. n. 1923.

Mihail Lucaș, m. p.
protopb. rom. ort. al Șiriei.

—□—

2-3

Pentru ocuparea postului de preot din parohia de cl. a III-a **Paniova**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale constătătoare din 30 jughere. După împrumotării, se speră încă 2 jughere.
2. Stolele legale.
3. Ajutor, respective întregire de dotație dela stat.
4. Până la zidirea locuinței parohiale, relut anual de 250 Lei.

Reflectanții au să-și aștearnă petițiile concursuale înstruate conform normelor în vigoare, Comitetului parohial, pe calea Oficiului prototopresbiterat din Belinț, județul Timiș, în terminul concursual și tot în acest termen sunt poftiți a se prezenta în sf. biserică din Paniova, spre a-și arăta desteritatea în cântări și rituale, eventual în oratorie.

Alesul va avea să poarte dările publice după sesia parohială și după întreg beneficiul preotesc.

De asemenea e obligat să catihizeze pe școlarii ort. rom. dela școala confes. din Paniova fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopb.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. II. din **Șuștea**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Beneficiul constă din:

1. Usufructul sesiei parohiale de 31 jughere pământ arător.
2. 1/2 jugher intravilan și 1/2 jugher extravilan.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației dela stat.

Alesul preot va avea să poarte toate dările după beneficiul său; de asemenea e dator să catihizeze pe elevii dela școala noastră confes. ort. rom. de acolo fără altă remunerație.

Petițiile concursuale, ajustate cu documentele prescrise, sunt a se trimite Oficiului prototopresbiterat din Belinț; iar reflectanții, într'o Duminecă ori sârbătoare să se prezinte în sf. biserică din Șuștea, spre a-și arăta desteritatea în oratorie, în cele rituale și în cântarea bisericească.

Intru-cât vre-un reflectant ar fi din altă dieceză, trebue să ceară binecuvântate dela P. S. D. Episcop diecezan *Ioan I. Papp*, și înainte de a se prezenta în parohie să dovediască prototopresbiterului tractual, că posedă cvalificație clasei parohiei din chestie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopb.

3-3

**Fabrică sistematică de clopote
pentru bisericii**

FRĂȚII D. și N. POPESCU

BUCUREȘTI

: Calea Moșilor Nr. 249 :

Transportă clopotele la destinație fără a primi nici un acconto, la caz de nu va plăcea le primește înapoi.
Chemați prin scrisoare, vine

: : în localitate : :

**Deslușiri și comande se primesc și la
Librăria Diecezană din Arad.**

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Censura presei.**